

*Hoe die grave van Athenen dat houwelijc maecte ende Margrieta
begheerde voor Etsijtes sinen sone in duechden ende in eeren.*

Dat [.CXVI.] ¹ capittel.

Als den dienst der heyligher kersten Kercke gedaen was, ende dat elck ghebeden hadde voor sinen vrient dier ghebleven waren voor dat kersten gheloove van die Sarazijnen, so ghinc die keyser Heyndric te hove met sinen vader ende die grave van Athenen. Die coninc van Vrancrijck ende die coninc van Arragoen volchden hem van achtere, ende daer nae Etsijtes, die coninc van Armenien, ende Demofoen ende hertoghen ende graven ende die ander princen, ridders [v1vb] ende exkuwiers, al met haren state. Daer nae quam Heyndricx moedere metter jongher keyserinnen ende met Margrieta van Lymborch ende veel ander vrouwen ende maechden, elc nae sinen staet.

Die heren ontfinghen die vrouwen in die sale ende deden hem eere ende reverencie, alsoot wel betamelic was. Die keyser Heyndric ghinc sitten ter tafelen ende sijn vader [nae], ² daer nae alle die ander heeren ende vrouwen stelden hem te sittene, elc nae sinen staet, alsoot costumelic is tot alsulcken hoven van eeren. Daer waren die heeren ende die vrouwen ghedient van alderhande gherichten die daer planteyt waren. Si aten ende si droncken ende maecten goede chiere.

Als si aldus aten ende vrolic waren, so sprac die grave van Athenen totten keyser Heyndric ende seide: “Mijn keyser ende mijn heere, ic brenghe u eenen vroliken dronc, ende ic bidde u voor uwen vader ende u vrou moeder, ende ic bidde u dat ghi my consenteren wilt een bede die ic aen u begheren sal, behouwen eere ende eedt.”

Die keyser ende sijn vader die antwoorden soetelic: “Heer grave, dat wachten wi vriendelick op alsulcken condicie als voor verclaert is, eere ende eedt behouwen. Wi consenteren u die bede die ghi begheren sult, ter eeren van alle goede Kerstenen die hier vergadert sijn.”

Ende op dese condicie so droncken si elc eenen vroliken dronc.

Ende als si ghedroncken hadden, so seide des keysers vader, die hertoghe van Limborch: “Heer grave van Athenen, wat is die bede die

1. Vorsterman 1516: .C.xvij.

2. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

En aldus bi onloue so sal ic beghinne
 ter presentacien van alle dese machti
 ghe eerweerdighe licuen heeren alle
 gader. outsa heer kepler heyndric en
 v beminde vader hertoghe otto alte
 voren ghenoecht. ende sijnder weerdig
 gher beminde vrouwe der hertoginne
 van limboich v is alte samen wel ken
 nelijc hoe dat mijn sone eufre die co
 ninc van armenien met allen sijnder
 macht v trouwelike by gestaen heeft
 in allen bataelghe en in allen nooden
 en sijn lijf oock die wils in perikel des
 doors ghestelt heeft om te stercken en
 te onderhoude dat salighe kerste ghe
 loue. ter liefden van god almachtich
 schepper hemelrijc en aertrijc ende
 van v en ooc voortter eeren margrie
 ten van limboich uwer weerdighe
 dochter daer hi vele om ghelede heeft
 en haer bi ghestaen heeft in allen no
 den daer si in gheweest is. dies niet te
 minne wat hy gedaen heeft in uwen
 dienst en inden dienst van gode ende
 ter eeren van haer. hi soude noch duy
 sent werf meer om v en om gods wil
 len doen en des gelijc ooc noch door
 haer. aldus so spicke ic als sijn vader
 wten monde van hem als sijn proke
 ruer en raetman aen v eerweerdighe
 heeren alte samen begherende en oer
 moedelijc bidde om die ouer scha
 ne macht margrieta van limboich
 v dochter des keisers heyndric suster
 om te nemen teenen wetteliken wive
 also verre alst v belieft en uwer ghe
 naden. hi salse maken een gheweldi
 ghe coninghinne van armenien. Die
 is die begheerte van mi en van mijn
 sone den coninc eufre hier sittende
 in uwer presentacien so haken wy van
 v eerweerdighe heeren om te hebbe

een goede antwoorde. Als die herto
 ghe van limboich dit hoorde so seide
 hi outsa kepler heyndric wat segt ghy
 hier toe en hoe sdy gemouert het is
 waer hy heeft v vele vrientschappen
 ghedaen en veel eeren bewelen ende
 ghetrouwelic bi ghestaen metten lue
 in al uwen nooden. aldus mijn weer
 dighe dochter margrieta v suster is hi
 wel weerdich. wat hi se wel verdient
 heeft met werken en met daden. al
 dus beminde sone heer keiser heeft hi
 uwen wille en consent hi heeft ooc de
 minen. Als dit die kepler heyndric van
 sinen vader den hertoghe hoorde so
 was hi se seer bliede dat hi daer me
 de te vreden was en seide. O eerweerdighe
 vader heer ich kent altemael hi
 heeft mi menighe getrouwe biskop
 ghedaen. aldus nae dien dat ghy te
 vreden sijt so ben icker ooc in ghepape
 en wel mede te vrede met ganter hee
 ren behouzelike dattet mijn der suster
 margrieten lief is. en si daer toe ghe
 nepch is dat houwelijc met hem aen
 te gaen. Ter stde so was daer die ouer
 schone macht margriete geuwaecht
 hoe si ghesint en beraden was ofte si
 eufre die coninc van armenien hebbe
 wilde in houwelike state tot eenen ghe
 trouwen man. dit vnaechde haer haer
 beminde vader ende haer weerdighe
 moeder die hertoghinne. Daer mar
 grieta van limboich op antwoorde
 en seide. o eerweerdighe vader heere
 en mijn wtuetroien lieue moeder en
 kepler heyndric beminde broeder in
 al dat gheen daer mi eer en duecht in
 ghelegghen mach sijn daer den ic met
 ganter herten wel toe bereypt en v tal
 len tijden en alle mijn leuen lanck on
 derdanich en tuwer begheerte te sijn.

ghi aen mi ende aen mijnen sone begheert? Sulc mach si wesen, si en sal u niet ontseyt sijn. Aldus bid op! Laet horen wat u bede wesen sal!”

Die grave seide: “Ghi heeren ende princen ende die overste van desen lande, ic danc u seer dat ick sal ghehoort sijn. [v2ra] Ende aldus bi orlove so sal ic beghinnen ter presentacien van alle dese machtighe, eerweerdighe, lieven heeren alle gader. Ortsa, heer keyser Heyndrick ende u beminde vader, hertoghe Otto, al te voren ghenoeemt, ende sijnder weerdigher, beminde vrouw[e],¹ der hertoginnen van Limborch, u is al te samen wel kennelijc hoe dat mijn sone Etsijtes, die coninc van Armenien, met allen sijnder macht u trouweliken by gestaen heeft in allen bataelghen ende in allen nooden ende sijn lijf oock dicwijls in perikel des doots ghestelt heeft om te stercken ende te onderhouden dat salighe kersten ghelove ter liefden van God almachtich, schepper hemelrijcx ende aertrijcx, ende van u, ende ooc voort ter eeren Margrieten van Lymborch, uwer weerdigher dochter, daer hi vele om gheleden heeft ende haer bi ghestaen heeft in allen noden daer si in gheweest is. Dies niet te minne, wat hy gedaen heeft in uwen dienst ende inden dienst van Gode ende ter eeren van haer, hi soude noch duysent werf meer om u ende om Gods willen doen ende des gelijkx ooc noch door haer! Aldus so spreke ic als sijn vader uutten monde van hem als sijn prokeruer² ende taelman,³ aen u eerweerdighe heeren al te samen begherende ende oetmoedeliken biddende om die over schone maecht Margrieta van Lymborch, u dochter, des keisers Heyndricx suster, om te nemen teenen wetteliken wive also verre alst u belieft ende uwer ghenaden. Hi salse maken een gheweldighe coninghinne van Armenien. Dit is die begheerte van mi ende van mijnen sone, den coninck Etsijtes, hier sittende in uwer presencien. So haken⁴ wy van u, eerweerdighe heeren, om te hebben [v2rb] een goede antwoorde.”

Als die hertoghe van Lymborch dit hoorde, so seyde hi: “Ortsa, keyser Heyndric, wat segt ghy hier toe, ende hoe sidy gemoveert? Het is waer, hy heeft u vele vrientschappen ghedaen ende veel eeren bewesen ende ghetrouwelic bi ghestaen metten live in al uwen nooden. Aldus,

1. Vorsterman 1516: vrouwen

2. prokeruer: zaakwaarnemer

3. taelman: advocaat

4. haken: verlangen

mijn weerdighe dochter Margrieta, u suster, is hi wel weerdich, want hijse wel verdient heeft met wercken ende met daden. Aldus, beminde sone, heer keiser, heeft hi uwen wille ende consent, hi heeft ooc den mijnen.”

Als dit die keyser Heyndric van sinen vadere den hertoghe hoorde, so was hi self seer blijde dat hi daer mede te vreden was ende seide: “O, eerweerdighe vader heer, ick kent altemael. Hi heeft mi menighen getrouwen bistant ghedaen. Aldus, nae dien dat ghijt te vreden sijt, so ben icker ooc in ghepayt ende wel mede te vreden met ganser herten, behouweliken dattet mijnder suster Margrieten lief is, ende si daer toe gheneycht is dat houwelijc met hem aen te gaen.”

Ter stont so was daer die over schone maecht Margrieten gevraecht hoe si ghesint ende beraden was, ofte si Etsijtes, die coninc van Armenien, hebben wilde in houweliken state tot eenen ghetrouden man. Dit vraechde haer haer beminde vader ende haer weerdighe moeder, die hertoghinne.

Daer Margarieta van Limborch op antwoorde ende seyde: “O, eerweerdighe vader heere ende mijn uutvercoren lieve moeder ende keyser Heyndrick, beminde broeder, in al dat gheen daer mi eer ende duecht in gheleghen mach sijn, daer ben ic met ganser herten wel toe bereyt, ende u tallen tijden ende alle mijn leven lanck onderdanich ende tuwer begheerten te sijn. [v2va] Ende soude ic ooc schier oft morghen eenen man trouwen, so en begheer ic ghenen anderen dan die om mijnen wille dicwils sijn lijf ghewaecht ende in aventueren gheset heeft, in stormen ende in strijden.”

Die vrienden al te samen dit horende, haer soetmondighe tale die seer ghenoechliken om horen was, verblijden inden gheeste, omdat si haer vader ende moeder aldus ghehoorsaemliken eerende was. Ende Etsijtes die coninc was uutmenebde blijde, ende hy schoot op van groter blijenschappen ende van grooter, reyner, vierigher liefden, die hi haer langhen tijt int herte ghedraghen hadde, ende seide: “O, Margarieta van Limborch, ghi sijt mijn hope, mijn troost ende mijn toeverlaet!”

Doen nam hi eenen alten¹ costeliken gouden rinck met eenen dierbaren steene, die welcke hi stack Margrieten aen haren vinger aen

1. alten: zeer

en soude ic ooc schier oft moeghe eenē
man trouwen so en begheer ic ghenē
anderen. dan die om mōnen wille die
wilsijn lūf ghe waecht en in auē we-
ren gheset heeft in stormen en in strū-
den. Die vrienden al te samen dit ho-
rende haer soetmōdighe tale die seer
ghenoechliken om hōre was verblī-
den inden gheeste om d at si haer va-
der en moeder aldus ghehoofsaemli-
ken eerende was. Ende eslites die co-
ninc was wt nemende blīde ende hy
schoor op van groter blīschappen en
van grooter reynen vierigher liefden
die hi haer langhen tijt int herte ghe-
draghe hadde en seide. o margarieta
van linboich ghisijt mīn hope mīn
troost en mīn toerlaet. Doen nam
hi eenē alken costeliken gouden ring
met eenen dierbare steene die welcke
hi sach margrieten aen haer vinger
aen die rechterhand. aldus o mīn we-
uercoen weerde bloeme bouen alle
vrouwen die nu ter tijt op die aerde le-
uen. siet daer voor allen v weerdighe
lieue vrienden. en voor alle dese grote
machtighe eerweerdighe heeren al te
samē so presenteer ic v daer mīn trou-
we als voor mīn eyghen echte wijf.
Doen sprac die ouer schone margre-
ta weder om tot eslites den coninc mit
blīder herten en met een teeken van
liefden hout daer ooc eslites weerde
vrient mīn kercken trouwe des ghe-
lijcx. daer waren si doe te samē int her-
te verblīt so wel margrieta als esli-
tes. want si beide langhe tijt hier nae
verlangt hebbē den dach te comē dat
si te samē in houweliken state en met
eghedot der heyligher kercken verga-
deren mochte. en dat met consente en
toelate haer beyder lieder ouders en

vrienden. daer sy god af loosden ende
dancen. des ghelijcx so warē ooc alle
die ander heere en vrouwen verblīt
elc bi sonder om dat die bulocht ende
dat houwelic so godlic en eendiach-
lic toe gheslaghen was van beyde si-
den harer alder lieuen vrienden. Doe
men gheten en ghedionckē hadde so
ghinghen alle die machtighe heeren
en weerdighe vrouwen wandelen in
den vergier ende boomgaert. daer be-
druen si alderhande ghenocchte die
men verdencken rōde en vā cten en
van drincken van houeren ende van
bancheteren. Sy speelden op herpen
op luyten op sanctoien en fluyten op
alderhande instrumenten den spele
aen gaende. sy songhen ooc mupsike
alsomen in al sulchen houen vā eren
costumeit pleech te doe. Die iongers
woyden den steen. en sommighe caet-
ken. en die sommighe carten. en som-
mighe spraken haer amoncke toe vā
liefden die onstche warē met venus
brant. Eslites die budegon en mar-
grieta die bruyt bedruen onderlinge
seer grote ghenocchte en spraken ajc
mer van liefden die si malkanderē int
herte ghedraghe hadden langhen tijt
Die heylig heylidic en sijn vader die
heeroghe en die coninghe metten an-
deren ouders waren te houē in die sa-
le te rade om haer dooden in te halen
en om eerliken doe begrauē die daer
int velt ghebleuen warē vanden pap-
iennen der heydenscher honden. dier
wel door laghen verslaghe ouer. xxx.
duysen. behaluen die hem seluē ver-
dioncken hadde vā groten anre des
doots en waenden also onsoopen en
ontgaen die vrome strībaerlike mā-
nen handē der kercken. die ouermits

die rechterhant:¹ “Aldus, o, mijn uutvercoren, weerde bloeme boven alle vrouwen die nu ter tijt op die aerde leven, siet daer: voor allen u weerdighe, lieve vrienden ende voor alle dese grote, machtighe, eerweerdighe heeren al te samen, so presenteer ic u daer mijn trouwe als voor mijn eyghen echte wijf.”²

Doen sprac die over schone Margrieta weder om tot Etsijtes den coninc mit blijder herten ende met een teeken van liefden: “Hout daer ooc, Etsijtes weerde vrient, mijn kersten trouwe des ghelijcx!”

Daer waren si doe te samen int herte verblijt, so wel Margrieta als Etsijtes, want si beide langhen tijt hier nae verlangt hebben den dach te comen dat si te samen in houweliken state ende met tghebot der heyligher Kercken vergaderen mochten, ende dat met consente ende toe laten haer beyder lieder ouders ende [v2vb] vrienden, daer sy God af loofden ende dancten. Des ghelijcx so waren ooc alle die ander heeren ende vrouwen verblijt, elc bi sonder om dat die brulocht ende dat houwelic so godlic ende eendrachtelic toe gheslaghen was van beyde siden harer alder lieven vrienden.

Doe men gheten ende ghedroncken hadd[e],³ so ghinghen alle die machtighe heeren ende weerdighe vrouwen wandelen in den vergier ende boomgaert. Daer bedreven si alderhande ghenoechten die men verdencken conde, tsi van eten ende van drincken, van hoveren ende van bancketeren. Sy speelden op herpen, op luyten, op sanctorien⁴ ende fluyten, op alderhande instrumenten den speele aen gaende. Sy songhen ooc muysike alsomen in alsulcken hoven van eeren costumelic pleech te doen. Die jongers worpen den steen ende sommighe caetsten ende die sommighe cartten⁵ ende sommighe spraken haer amoruese toe van liefden, die ontsteken waren met Venus brant. Etsijtes die brudegom ende Margrieta die bruyt bedreven

1. rechterhant: gebruikelijk was de ring te dragen aan de ringvinger van de linkerhand, omdat er gedurende de Middeleeuwen ‘wist’ dat er een ader rechtstreeks van het hart naar de linker ringvinger liep.

2. echte wijf: gehuwde vrouw

3. Vorsterman 1516: hadden

4. sanctorie: citer, hakkebord

5. cartten: speelden kaart

onderlinge seer grote ghenoechte ende spraken altemet van liefden die si malcanderen int herte ghedraghen hadden langhen tijt.

Die keyser Heyndric ende sijn vader die hertoghe ende die coninghen metten anderen ouders waren te hove in die sale te rade om haer dooden in te halen ende om eerliken doen begraven die daer int velt ghebleven waren vanden payiennen, der heydenscher honden, dier wel doot laghen verslaghen over .xxx. duysent, behalven die hem selven verdroncken hadden van groten anxte des doots ende waenden also ontloopen ende ontgaen die vrome, strijbaerlike mannen handen der Kerstenen, die overmits [v3ra] Godes gratie vercreghen overvloedige victorie dat sise al te samen versloegen. Ende die op tvelt verslaghen waren, die begroef men in ses ofte acht grote putten die die Kersten daer groeven. Mer die Kersten die daer verslaghen waren, brochten sy eerliken in die stadt ende begroevense op tgewijde¹ seer devoteliken, elck nae haerder weerden, ende si lieten daer misse over doene, alsoot wel behoorlijcken was, want si al te samen ghestorven waren voor theylighe kersten ghelove, Gode ter eeren.

1. op tgewijde: in gewijde aarde

gades gracie vererghē
oucruloedige victorie di
sile al te samē verfloegē
Ende die op t uel verfla
ghen waren die begroef
mē in sea ofte acht grote
puttē die die herstē daer
groeuē. Mer die herstē
die daer verflaghen wa
ren brochten sy eerliken
in die stad en begroeuē
se op t gewide seer deu
teliken elck nae haerder
weerde. en si lieten daer
misse ouer doene alsoot
wel behooulijcken was.
want si alte samen ghe
stouen warē voor he
lighe herstē gheloue go
de ter eeren.

Hoe eufres die conic vā armenien
ghetrouc was met margrieten van
lymbouch. en hoe die buulocht ghehou
den was met groter eeren.

Dat. C. xvij. capittel.

His hem den claren dach verba
ren en die edele vrouwen ontweert en
ontspronghen waren wt en slaep. so
was die buypdegom eufres die conic
hem seluen habijtuerende en naerste
liken deedende met schonen costelike
habjten. te weten in schoone gouden
lahenen. en alle sijn herē en ionckers
in gouden paltrouchē root fluweel her
mo sijn daer ouer om een versierē vā
sijnder weerdiger buyplocht en rode
fluwele carmosine bonette. naet wie
te plum agien tot vistinghen toe dwelc
seer schoon en ghenoechlic om te sien
was en plesant voor die weerdige he
ren en edele vrouwen die daer verga

dert waren. Doen hieer herckē waere
ginc om sijn weerde bruyt te trouwē.
so volchde hē indē ierften achter aen
die coninc lodewijc van viantre. en
daer nae die keiser heynduc vā grie
ken met sinen weerdighen vader den
hertoghe van lymbouch. en daer nae
die coninc euac vā aragoen. en daer
nae demofoen en voor alle die ander
heerē ende priuuen alsoot sulchē state
wel toe behoou. En een pegelijc heer
bisonder hadde sijn staet achter hem
volgende op haer alder costelicste toe
ghemaecht een pegelijc nae sijnder
weerden en groothet des heerē dien
si volchde. Die bruyt met haren state
die was wel so costelic toe ghemaecht
van habjten ende van costeliker chier
ragien die sy aen haer lōf diaghende
was. wāt margrieta was ooc in gou
den lahenen ghecleet mit eenē schonē
witten sluere mantele daer ouer vol

*Hoe Etsijtes, die coninc van Armenien, ghetrouwt was met
Margrieten van Lymborch, ende hoe die brulocht
ghebouden was met groter eeren.*

Dat [.CXVIJ.] ¹ capittel.

Als hem den claren dach verbaren ghinck ende die weerdighe heren ende die edele vrouwen ontwect ende ontspronghen waren uuten slaepe, so was die bruydegom, Etsijtes die coninc, hem selven habijtuerende² ende naersteliken cleedende met schonen, costeliken habijten, te weten in schoonen, gouden lakenen, ende alle sijn heren ende jonckers in gouden paltrocken,³ root fluweel kermosijn, daer over om een versieren van sijnder weerdiger bruylocht een rode, fluweele carmosine bonette met witte plumagien, tot vijftighen toe, dwelc seer schoon ende ghenoechlic om te sien was ende plesant voor die weerdige heren ende edele vrouwen die daer verga-[v3rb]dert waren.

Doen hi ter kercken waert ginc om sijn weerde bruyt te trouwen, so volchde hem inden iersten achter aen die coninc Lodewijc van Vrancrijc ende daer nae die keyser Heyndric van Griecken met sinen weerdighen vader, den hertoghe van Lymborch, ende daer nae die coninc Evac van Arragoen ende daer nae Demofoen ende voort alle die ander heeren ende princen, alsoot sulcken state wel toe behoort. Ende een yegelijc heer bisonder hadde sinen staet achter hem volgende op haer alder costelicste toe ghemaect, een yeghelick nae sijnder weerden ende grootheyt des heeren dien si volchden.

Die bruyt met haren state die was wel so costelic toe ghemaect van habijte ende van costeliker chierragien die sy aen haer lijf draghende was, want Margrieta was ooc in gouden lakenen ghecleet mit eenen schonen, witten silveren mantele daer over, vol [v3va] sabelen.⁴ Haer camerieren die waren al in groen fluweel carmosin, seer costelic, dat eens herten lust was om te sien. Haer vrouwen die volchden van achter aen seer costeliken ghehabijtueert met menigerhande chierragie, die

1. Vorsterman 1516: .C.xviiij.

2. habijtuerende: (aan)kledende

3. paltrock: jas, mantel

4. sabelen: sabelbont

sabelen. haer camerieren die warē al
in groen fluweel carmosin seer coste-
lic dat eens hertē lust was om te sien.
Haer vrouwen die volchden vā ach-
ter aen seer costeliken ghehabtueert
met menigerhande chierragie die mit
te lanc waren om seruen. Ende ierste
so volchde haer die heylserine erefebia
mer haren state so costelike datter een
erliche paradijs was om te aenliene
daer nae so volchde die herzoghinne
van lym boich haer werde moedere
mer haren state. daer nae volchde die
grauinne van Athenen des buyde-
goms moeder seer costelic mer haren
state. en daer nae so volchde voor al
die ander vrouwe coninghinne her-
toghinne en grauinne. een peghelic
op sijn costelicste ende nae haer lieder
state wt wissende. dwelt mit te lanc rj-
sen soude om te verhalen hoe elc ghe-
habtuweert was om costelicste. en
aldus so laet ic dat bliuen. Ende sal u
verhalen voor als siter kercken qua-
men en ghetrouwen waren als man en
wif behoellics. so was siter een schoon
misse ghedaen gode ter eere en ter sa-
licheit vā dē buydegom en der buyt
Als den dienst gods ghedaen was so
bliesen die basunen en die trompette
en veel ander instrumenten. ende die
buydegom en die buyt ghinghen te
houe waer daer alle dinc bereet was
so costeliken als men int herte vā eni-
ghen sterckeliken mensche verdenke
mochte. Die buydegom ontfinc sijn
buyt margrita wel en chierlich met
grooter eeren en met groter weerden
nae die coltume vanden houe. Daer
ghinghen si siter ter tafelen elck nae
sine staet. die buyt voor en haer moe-
der die grauinne nae. daer nae die ket

serinne erefebia. en voort aen alle die
ander vrouwen coninghinne herto-
ghinne en grauinne elc nae hare staet.
Die heylser heylser diende sijn suster
die buyt voor. Die vader die hertoge
van lym boich en die ander coninghe
en heere laten al te samen mit schonē
state ter maeltūt. Die dien aers diende
hem liede vā als planteyt. daer was
van als bereet also men wel pepinien
mach dar in sulcken heere houē dient
daer mē eere te doene heeft. si maectē
al te samen ionc en oudt goede chiere
en waren vol blyschappē en vol ghe-
noghden. en so moeten wi allen doek
Die specl liede speelden een ghenoch
lic specl. die sanghers die songhe daer
een ghenoechliken sanc. daer en ghe-
braec ghe vruucht noch melodie daer
was siter ghenoch vā alles dat mē ver-
dencken en verlieren mochte. Als die
heeren princen en vrouwen ionc en
oudt wel gheten en ghedioncken had-
de so seyde die buydegom elc siter die
coninc dat siter in danke nemen soude
hi soude noch verbeteren en. xl. daghe
open hof houden ter eeren vā sinder
buyt en van haren lieuen vrienden.
Die hem te samen grote eere spraken
en hem seer bedancē der eeren die hy
hem lie den bewissende was. Als doe
die maeltūt op ghedaen was so dan-
ten en loofden sy god vā al dat gheen
dat hy hē lieden verclēndt hadde. En
also die gracie ghesit was so ghinghe
si dansen en spelen en si dansen alder
hande hof dansen. en men bedreeker
ooc metughe schone mōmerghē dwelt
al te lanc soude wisen om te verhalen.
aldus so laet ic dat bliue om lanchteits
wille. Die buyt ende die buydegom
warē te samē ghedaen in een schoon

mi te lanc waren om scriven. Inden iersten so volchde haer die keyserinne Eresebia met haren state so costeliken dattet een ertsche paradijs was om te aensiene. Daer nae so volchde die hertoghinne van Lymborch, haer weerde moedere, met haren state. Daer na volchde die gravinne van Athenen, des bruydegoms moeder, seer costelic met haren state. Ende daer nae so volchden voort alle die ander vrouwen, coninghinnen, hertoghinnen ende gravinnen, een yeghelic op sijn costelicste ende nae haer lieder state uut wijsende, dwelc mi te lanc rijsen soude om te verhalen hoe elc ghehabituweert was om tcostelicste, ende aldus so laet ic dat bliven ende sal u verhalen voort.

Als si ter kercken quamen ende ghetrouwt waren als man ende wijf behooric is, so wasser een schoon misse ghedaen, Gode ter eeren ende ter salicheit vanden bruydegom ende der bruyt. Als den dienst Gods ghedaen was, so bliesen die basunen ende die trompetten ende veel ander instrumenten, ende die bruydegom ende die bruyt ghinghen te hove waert, daer alle dinc bereet was so costeliken als men int herte van eenighen sterffeliken mensche verdencken mochte. Die bruydegom ontfinc sijn bruyt Margrieta wel ende chierlick met grooter eeren ende met groter weerden nae die costume vanden hove. Daer ghinghen si sitten ter tafelen, elck nae sinen staet, die bruyt voor ende haer moeder die gravinne nae, daer nae die keyserinne Eresebia ende voort aen alle die ander vrouwen, coninghinnen, hertoghinnen ende gravinnen, elc nae haren staet. Die keyser Heyndric diende sijn suster, die bruyt, voor.¹ Die vader, die hertoge van Lymborch, ende die ander coninghen ende heeren saten al te samen mit schonen state ter maeltijt. Die dienaers dienden hem lieden van als planteyt. Daer was van als bereet, also men wel peynsen mach dat in sulcken heeren hoven dient, daermen eere te doene heeft. Si maecten al te samen, jonc ende oudt, goede chiere ende waren vol blijschappen ende vol ghenoechten, ende so moeten wi allen oock. Die speellieden speelden een ghenoechlic speel, die sanghers die songhen daer een ghenoechliken sanck. Daer en ghebrac gheen vruecht noch melodije. Daer wasser ghenoech van alles datmen verdencken ende versieren mochte.

1. diende ... voor: trad op als (ceremonieel) dienaar

camer. en die maechden bleue by der
 huyp tot des anderen daechs toe dat
 hysse beslep. Daer af en wil ic niet scri
 uen en ic laet dat varen. mer wil ver
 halen hoe dat alle die weerdighe heren
 orlof namen aenden keiser heynduc
 en si verrocke elc tot sine lande daer
 si thups hoorde. Die coninc va vianc
 reic reysde nae syn lande. en euack die
 coninc trock nae arragoen. Die herto
 ghe van spynbourch reysde met sinder
 vrouwen ooc nae syn lande. Die kei
 ser heynduc sijn sone voorsach sijn va
 der en moeder van seer costeliken rijc
 dome dat my onmoghelijc waer om
 te vertellen. Dem osoen die bleef bic

sties ende by psonia sijn wif als een
 goet kerken mensche. Aldus schieden
 alle dese edele heerē van malkanderē
 met groter vuercht. en si danctē gode
 dat si so langhe gheleect hadden dat si
 gods lachtere ghewooken hadde en
 ghesont weder keerden nae haer lan
 den. Echtes en margrieta leefden sa
 lichliken inden houweliken state en si
 stouen salichliken. so moeten wi alle.
 en nae dit leuen versamen in dat eeu
 wighe leuen. Dat ons wil gheuen die
 vader die sone en die heplighe gheest.
 Amen.

Shepint Tancwerpen. Sini Willem voisterman.
 buten die Camer poort. in den gulde renhoien. In iac
 ons heeren. M. CCCC. en. xvi. Den irsten dach van
 October.

Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1134, fol. v4 recto

Als die heeren, princen ende vrouwen, jonck ende oudt, wel gheten ende ghedroncken hadden, so seyde die bruydegom, Etsijtes die coninc, dat sijt in dancke nemen souden. Hi soudt noch verbeteren ende .XL. daghen open hof houden ter eeren van sijnder bruyt ende van haren lieven vrienden, die hem te samen grote eere spraken ende hem seer bedancten der eeren die hy hem lieden bewijsende was.

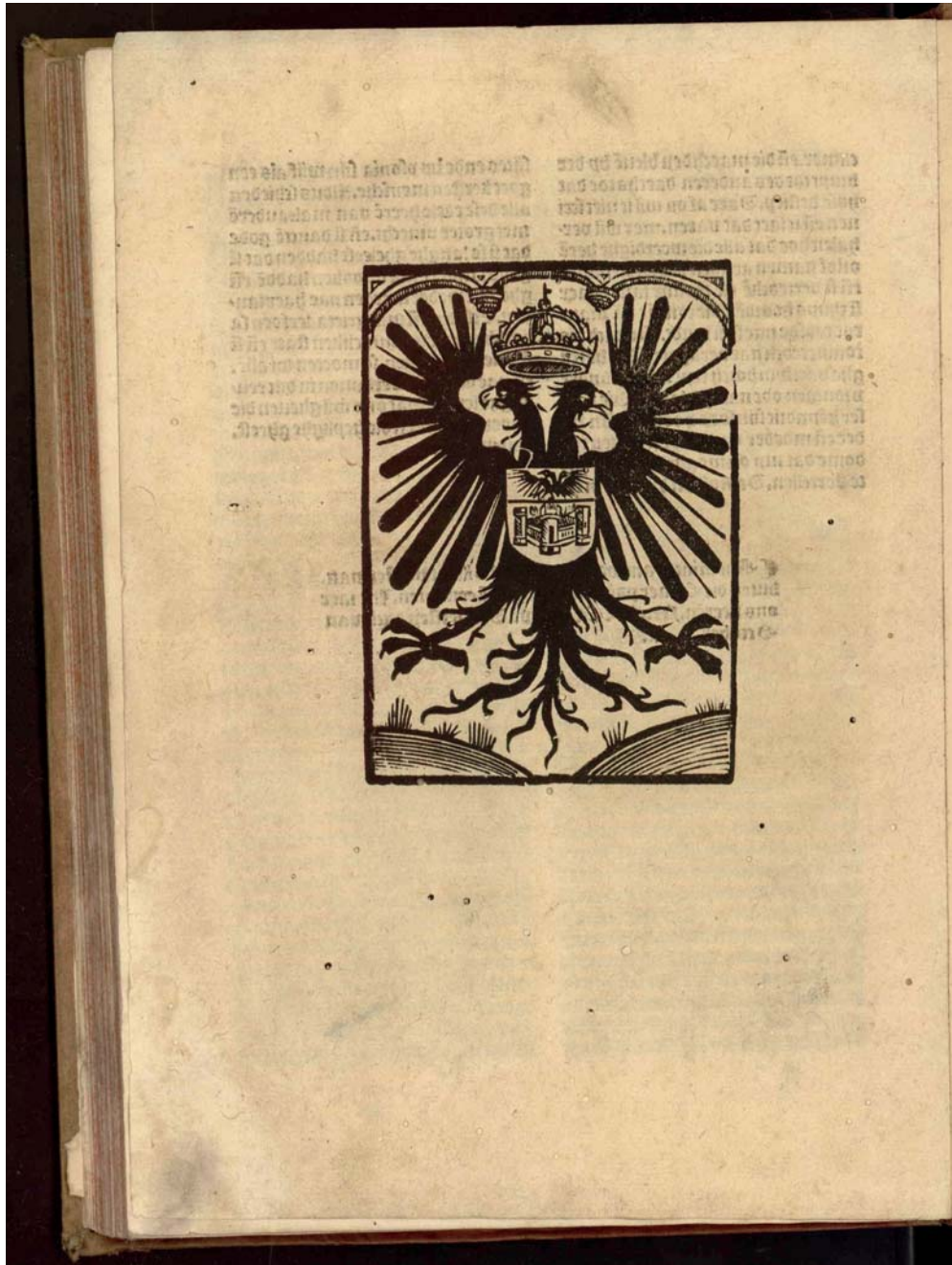
Als doe die maeltijt op ghedaen was, so dancten ende loofden sy God van al dat gheen dat Hy hem lieden verleendt hadde. Ende als die gracie gheseit was, so ghinghen si dansen ende spelen, ende si dansten alderhande hofdanssen, ende men bedreeffer ooc menighe schone mommerijen, dwelc alte lanc soude rijsen om te verhalen. Aldus so laet ic dat bliven om lancheits wille.

Die bruyt ende die bruydegom waren te samen ghedaen in een schoon [v4ra] camer, ende die maechden bleven by der bruyt tot des anderen daechs toe dat hijse besliep.

Daer af en wil ic niet scriven, ende ic laet dat varen, mer wil verhalen hoe dat alle die weerdighe heren orlof namen aenden keyser Heyndric, ende si vertrocken elc tot sinen lande daer si thuys hoorden. Die coninc van Vrancrijc reysde nae sijn landt, ende Evack die coninc trock nae Arragoen. Die hertoghe van Lymborch reysde met sijnder vrouwen ooc nae sijn landt. Die keyser Heyndric, sijn sone, voorsach sijn vader ende moeder van seer costeliken rijcdome, dat my onmoghelijk waer om te vertellen. Demofoen die bleef bi Et-[v4rb]sijtes ende by Ysonia, sijn wijf, als een goet kersten mensche. Aldus schieden alle dese edele heeren van malcanderen met groter vruecht, ende si dancten Gode dat si so langhe gheleeft hadden dat si Gods lachtere ghewrooken hadden ende ghesont weder keerden nae haer landen.

Etsijtes ende Margrieta leefden salichliken inden houweliken state, ende si storven salichliken. So moeten wi allen, ende nae dit leven versamen in dat eeuwighe leven. Dat ons wil gheven die Vader, die Sone ende die Heylighe Gheest. Amen.

Gheprint tAntwerpen, bi mi Willem Vorsterman,
buten die Camerpoorte, In den gulden eenhoren,
int jaer ons Heeren .MCCCC. ende .XVI.,
den iersten dach van october.

Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1134, fol. v4 verso

Colofon

Kritische editie van:

*Een schoone historie van Margarieten van Limborch
ende van Heyndric baren broeder,
die veel wonderlike aventuren
ghebadt hebben [...],*

zoals gedrukt door Willem Vorsterman
te Antwerpen in 1516,

met facsimile van het exemplaar:
Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1134,

bezorgd door Willem Kuiper en Inge Van Outryve.

Amsterdam 2022-2023

Bibliotheek van Middelnederlandse Letterkunde

Gehost door de KANTL, Gent, België

